

İç Denetim

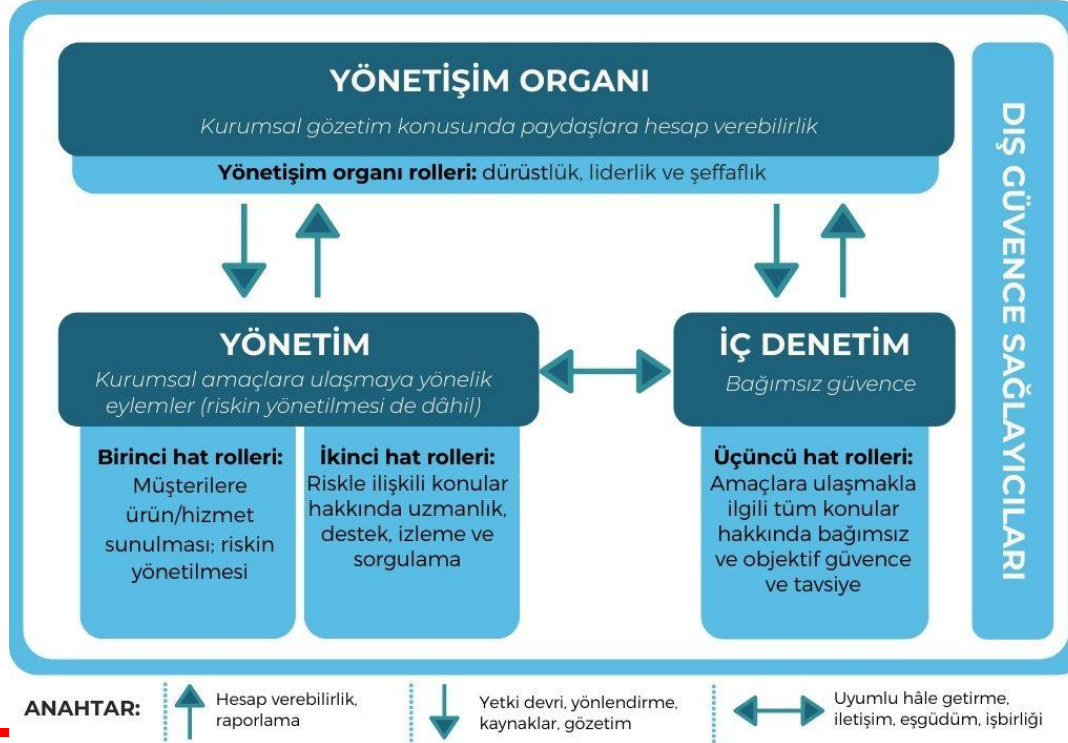

-
- Günümüzde işletmelerin büyümesi ve sürdürülebilirlik ihtiyacına paralel olarak
 - artan veri miktarı,
 - karmaşıklaşan işlemler ve
 - teknolojik gelişmeler ışığında,
 - İşletmelerin iç kontrol sistemlerinin ve risk yönetim süreçlerinin periyodik değerlendirilme ihtiyacı

iç denetime olan ihtiyacın önemi artmıştır.

IIA Üçlü Hat Modeli

IIA'nin Üçlü Hat Modeli

Tanım

İÇ DENETİM ;

- İç denetim bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden bağımsız ve objektif bir *güvence ve danışmanlık* faaliyetidir.
- İç Denetim, kurumun risk yönetim, kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek amacına yönelik sistemli ve disiplinli bir yaklaşım getirerek kurumun amaçlarına ulaşmasına yardımcı olur.

Bağımsızlık ve Objektiflik

- **Bağımsızlık** : Objektifliği veya objektiflik görüntüsünü bozabilecek şartların dışında olmaktır.
- **Objektiflik**: İç denetçilerin görevlerini, iş sonucunda çıkan ürüne gerçekten ve dürüst bir şekilde inanacakları ve bu ürünün kalitesinden önemli bir taviz vermeyecekleri şekilde yapmalarını sağlayan tarafsız bir zihinsel tutumdur.

Değer Katmak

- **Değer Katmak:**
 - Güvence ve danışmanlık hizmetleri yoluyla, kurumun amaçlarını gerçekleştirme fırsatlarını geliştirmek,
 - Faaliyetleri geliştirme imkânlarını belirleyerek ve/veya riske maruz kalmasını azaltmaktır.

Güvence Hizmeti

GÜVENCE HİZMETİ ;

- Kurumun,
 - risk yönetimi,
 - kontrol ve yönetim süreçlerine dair bağımsız bir değerlendirme sağlamak amacıyla
- Bulguların (*mali yapı, performans, yasalara uyum vb. konularında*) objektif bir şekilde incelenmesidir.

Kapsam

- **İç denetim fonksiyonunun kapsamını**
 - kuruluşun iç kontrol sistemlerinin verimliliği ve etkinliği
 - ile performans kalitesinin incelenmesi ve değerlendirilmesi

faaliyetleri oluşturur.

İç Denetimin Neden Gereklidir?

- İşletmede İç denetim ihtiyacını ortaya çıkaran nedenler :
 - Sorumluluk ve hesap verebilme
 - Temsilci teori :Yönetime danışmanlık ve yardım
 - Tasarruf ihtiyacı
 - Hileli işlemlere karşı korunma ihtiyacı

İç Denetimin Yararları

- İç denetim işletmeye aşağıdaki faydaları sağlamaktadır.
 - İşletme hakkında bilgi edinmek isteyen tarafların **güvenilir bilgi**'ye ulaşmalarını kolaylaştırır.
 - İşletme **varlıklarının ve kayıtlarının korunması** ihtiyacı karşılanır.
 - Verimliliğin ve faaliyetlerin **etkinliğinin artırılması** ihtiyacı karşılanır.
 - Mevzuata ve üst yönetim tarafından belirlenen politikalara **uyum** sağlanır.

İç Denetim Süreci Aşamaları

- Yeni (2024) Uluslararası İç Denetim standartlarına göre İç Denetimin aşağıdaki aşamalarla gerçekleştirilmesi gerekir.
 - Stratejik Planlama
 - Görev Planlanması
 - Görev Kapsamındaki İşlerin Yürütülmesi
 - Görev Sonuçlarının Raporlanması
 - Eylem Planlarının İzlenmesi

İç Denetim Raporu Amaç ve İlkeleri

- İç Denetim Raporu amaç ve ilkeleri aşağıda tablolaştırılmıştır.

ACFE-Suistimal Raporu (1)

2024 tarihli ACFE (Association of Certified Fraud Examiners-Uluslararası Suistimal İnceleme Uzmanları Derneği) İş Suistimali ve İstismar Üzerine Küresel Çalışma Uluslararası Raporu'nda :

138 ülkeden 1.901 vakanın incelendiği bu rapora göre:

- **Şirketler yıllık gelirlerinin yaklaşık %5'ini hile ve suistimal nedeniyle kaybetmektedir.**
- Bu vakalarda toplam kayıp 3,1 milyar dolar ve vaka başına ortalama kayıp 1,7 milyon dolardır.
- Hile ve suistimal vakalarının başlamasından tespit edilmesine kadar geçen süre medyan olarak 12 aydır.
- Vakaların %89'unda (Ortalama kayıp tutarı 120.000 USD) “varlıkların kötüye kullanımı” en yaygın görülen suistimal şekli iken “mali tablo suistimali” tüm vakaların %5'inde (Ortalama kayıp tutarı 766.000 USD) en az görülen suistimal türüdür.*/**

ACFE-Suistimal Raporu (2)

2024 tarihli ACFE (Association of Certified Fraud Examiners-Uluslararası Suistimal İnceleme Uzmanları Derneği) İş Suistimali ve İstismar Üzerine Küresel Çalışma Uluslararası Raporu'nda :

138 ülkeden 1.901 vakanın incelendiği bu rapora göre:

- Vakaların %48'i hile ve suistimal vakası olarak tanımlanmıştır.
- Suistimal vakaları ile en fazla karşılaşan işletmeler 1.000-9.999 arası çalışana sahip şirketlerdir. Buna karşın medyan kayıp tutarı, 100 ve daha az kişinin çalıştığı şirketlerde daha yüksek olmaktadır.
- 3 veya daha fazla kişinin işbirliğiyle yapılan hile ve suistimallerin medyan kaybı tek bir kişinin yaptığı hile ve suistimalin medyan kaybının 4 katıdır.
- Hile ve suistimal yapanların %84'ü en az 1 davranışsal kırmızı bayrak göstermiştir.

ACFE-Suistimal Raporu (2)

2024 tarihli ACFE (Association of Certified Fraud Examiners-Uluslararası Suistimal İnceleme Uzmanları Derneği) İş Suistimali ve İstismar Üzerine Küresel Çalışma Uluslararası Raporu'nda :

- Bazı hile ve suistimal riskleri büyük kurumlardan ziyade küçük işletmelerde daha fazla görülmektedir:
- Fatura hile ve suistimali vakaların %22'sini oluşturmaktadır. (Medyan kayıp 100.000 USD)
- Nakit olmayan varlıkların çalınması vakaların %22'sini oluşturmaktadır
- Çek ve ödeme hesaplarıyla oynama ve hile suistimali (Medyan kayıp 155.000 USD)
- Hile ve suistimallerin yaklaşık %32'si iç kontrollerin eksikliği nedeniyle olmuştur
- Hile ve suistimallerin yaklaşık %19'u mevcut iç kontrollerin çığnenmesi nedeniyle olmuştur

Suistimallerde İç Denetim Sorumluluğu

Suistimallerin önlenmesi, caydırılması ve ortaya çıkarılması **yönetimin sorumluluğudur**. İç denetçiler;

- doğruluk, dürüstlük ve etik değerlerin işletme kültürünün ayrılmaz bir parçası olması hususunda işletme yönetimini destekleyerek,
- ayrıca iç kontrol sistemini sürekli gözden geçirerek

işletme yönetimine suistimal riskinin azaltılması ve ortaya çıkarılmasında yardımcı olur.

Hile ve Yolsuzlukla Mücadelede İç Denetimin Rolü

- İç Denetçiler, kurumların hile ve yolsuzlukla mücadele sürecinde önemli bir rol üstlenirler.
- Yönetimden bağımsız olan ‘iç denetçiler’,
 - Kurumların hile ve yolsuzluğa açık alanlarını tespit ederek,
 - Bu alanlardaki riski azaltmaya yönelik iç kontrol sistemlerinin etkinliğini değerlendirerek,
 - Etik değerlerin savunuculuğunu yaparak ve
 - Gerekirse suiistimal soruşturmalarına fiilen katılarak,yönetimin organizasyon kültürünü oluşturma çalışmalarını desteklerler.

İç Denetim Hakkında Farkındalık Nasıl Yaratılır (1)

(İSMMMOMO Yayını, Nisan 2015)

- Şirket ve kurumlarda iç denetim yöneticileri tarafından **bir sunum hazırlanarak** şirket ve kurum çalışanlarına **iç denetim mesleğinin tanıtılması,**
- Şirket ve kurum içinde **iletişim panolarında** iç denetim hakkında **bilgilerin duyurulması,**
- İç Denetim farkındalık ayı ile ilgili **bülten hazırlayıp şirket ve kurum içinde dağıtılması,**
- Yönetim kurulu ve üst düzey yöneticiler ile **toplantı düzenleyerek** iç denetimin rolünü anlatan bir **sunum yapılması,**
- İç denetim mesleğinin önde gelen isimlerinin **konuşma yapmaları için** şirkete ve **kuruma davet edilmesi,**

İç Denetim Hakkında Farkındalık Nasıl Yaratılır-2-

- İç denetçilerin **sertifika almaya teşvik edilmesi** ve **iç denetim sertifikaları** ile ilgili **bilgiler verilmesi**,
- Çalışanların iç denetim ile ilgili **eğitim ve seminerlere katılmalarının teşvik edilmesi**,
- Şirket ve kurumun **müşterilerini ve tedarikçilerini** iç denetim hakkında **bilgilendirmesi**,
- Çalışanların **mesleki örgütlere üye olmalarının teşvik edilmesi**,
- Şirket ve kurumlar tarafından **iç denetim hakkında yayın ve araştırmaların desteklenmesi**.

Danışmanlık Hizmeti

DANIŞMANLIK HİZMETİ

Herhangi bir idari sorumluluk üstlenmeden,

- bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden,
- niteliği ve kapsamı denetlenen ile birlikte kararlaştırılan

istişari faaliyetler ve bununla bağlantılı diğer hizmetlerdir.

- tavsiyede bulunmak,
- usul ve yol göstererek işleri kolaylaştırmak
- ve eğitim vermek,

bu kapsamdaki faaliyet örnekleridir.

İç Denetim Türleri

- **Mali denetim** : Mali raporlardaki verilerin gerçeğe uygunluğunun araştırılmasıdır.
- **Uygunluk denetimi** : Faaliyetlerin belirlenmiş yöntemlere, kurallar ve mevzuata uygun olup olmadığının belirlenmesidir.
- **Performans denetimi** : Kullanılan fiziki, mali ve beşeri kaynakların ekonomiklik, etkinlik ve verimlilik derecelerinin değerlendirilmesidir.
- **Bilgi Teknolojileri denetimi** : Bilgi sistemlerinin güvenli olup olmadığının değerlendirilmesidir.
- **Sistem denetimi** : Mali yönetim usullerinin eksikliklerinin tespit edilebilme ve giderme konusundaki etkinliklerin değerlendirilmesidir.

İç Denetim ile Bağımsız Denetim Farkları

Faktör	İç Denetim	Bağımsız Denetim
Amaç	Risk yönetimi ve kontroller	Finansal tablolar hakkında görüş bildirme
Faaliyet Kapsamı	Bütün olarak işletme sistemi; hile, uyumluluk vb.	Bilanço gelir tablosu finansal sistem vb.
Bağımsızlık	İşletme çalışanı fakat standartlar gereği bağımsız çalışan	İşletme dışı bir organizasyon
Personel	İç denetim – iç kontrol konusunda uzman	Muhasebe ve finansal raporlama KGK Standartları konusunda uzman
Metodoloji	Risk odaklı denetim sistemi,güvence ve danışmanlık faaliyetleri	Kısmen risk odaklı denetim yaklaşımı, belgeleme ve doğrulama
Raporlama	Denetim Komitesi ve Üst Yönetime ayrıntılı rapor sunma.	Ortaklara yönelik standart bağımsız denetim raporu. KGK'na raporlama
Standart	Uluslararası İç denetim Enstitüsü Standartları	KGK Standartları (TFRS-BOBİ)
Yasal Yükümlülük	Finansal sektörü ve bir kısım kamu kesimi	Halka açık işletmeler, SPK mevzuatına tabi bir kısım işletmeler ve kimi kamu kurumları için zorunlu.

İç Denetim Teftiş Farkları

İç Denetim	Teftiş
Sistem ve süreç odaklı	Şikayet, birey, olay ve işlem odaklı
Geleceğe odaklı	Geçmişe odaklı
Hesap verebilirlik	Hesap sorabilirlik
Soruşturma görevi yok	Soruşturma görevi var
Risk odaklı denetim metodolojisi	Risk odaklı denetim tekniği yok
İyi uygulama örnekleri tekniği	Hata örnekleri tekniği
Uluslararası standartları var	Geçmişe dayalı birikimler var
Öncelikli amaç idare faaliyetlerini geliştirme	Öncelikli amaç mevzuata uygunluk
Sistem, performans, uygunluk, mali, BT denetimi	Hukuka ve iç mevzuata uygunluk denetimi
Rehber, çalışma formları ve çalışma metodolojisi tüm kurumlarda aynı	Rehber ve formlar kurumlara göre değişken

İç denetim-İç Kontrol ilişkisi

- İç kontrol, süreç ve iş akışları içine yerleştirilen, kişilerden etkilenen, işletmenin amaçlarına ulaşmasında kullanılan bir araç olarak makul bir güvence sağlar.
- İç kontrol işletme yönetiminin sorumluluğundadır. Etkinliğinin ve yerindeliliğinin değerlendirilebilmesi için iç denetim faaliyetine ihtiyaç duyulur.
- İç kontrollerinin yerindeliliği ve kalitesi iç denetim faaliyeti ile değer bulur.

İç Denetim'de Etkinlik Artışı

İç denetimin azami düzeyde etkin olabilmesi için:

1-İç denetim fonksiyonunun,

-Kamu menfaatleri dikkate alınarak belirlenen, **Uluslararası İç Denetim Standartlarına uygun olarak**

-ve yetkin meslek profesyonelleri tarafından gerçekleştirilmesi,

gerekir.

İç Denetim'de Etkinlik Artışı (2)

İç denetimin azami düzeyde etkin olabilmesi için:

2- İç denetim fonksiyonunun

- doğrudan doğruya yönetim kuruluna bağlı olması
- ve bağımsız bir şekilde konumlandırılması

3-İç denetçilerin

- gereksiz etkilerden uzak olmaları
- ve objektif değerlendirmeler yapmaya

kendilerini adanmış olmaları gerekir.

İç Denetimin Amacı İç Denetim'de Etkinlik Artışı (2)

4- UIDS ile uyumlu, şirketin Denetim Komitesi ve Yönetim Kurulunca onaylanmış, iç denetim faaliyetinin amaç, yetki ve sorumluluklarını belirleyen *iç denetim yönetmeliği* bulunmalıdır. Söz konusu yönetmelik sürekli gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.

5- Aynı durum *Denetim Komitesi Yönetmeliği* için de geçerlidir.

6- Şirkete ilişkin risklerinin değerlendirilmesi sonucu hazırlanan *stratejik planlama yapmalıdır*.

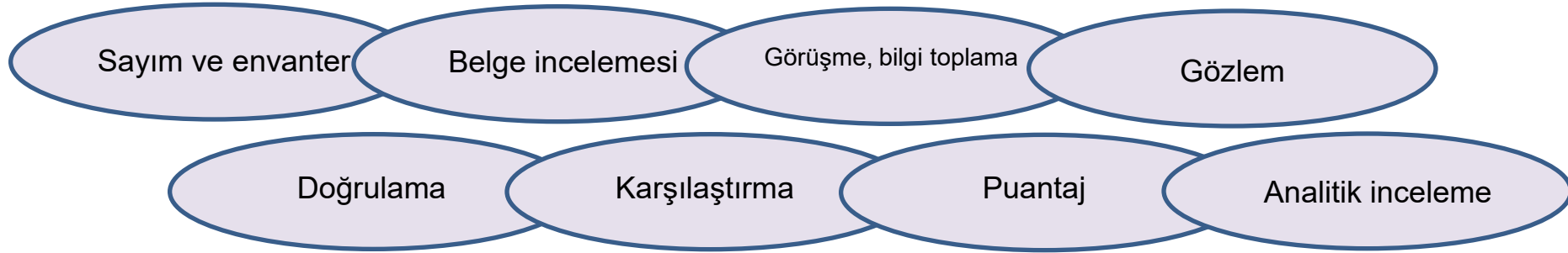
İç Denetimin Amacı İç Denetim'de Etkinlik Artışı (2)

7 - Raporlarda yer alan bulgulara ilişkin uygulama planlarının sonuçların izlenmesi için *raporlama takip sistemi* kurulmalıdır.

8 -İç denetim faaliyetinin etkililiğinin sürekli gözetimi için *kalite güvence ve geliştirme programı* hazırlanmalıdır. Programın sürekli iç ve dış değerlendirmelerinin yapılması sağlanmalıdır.

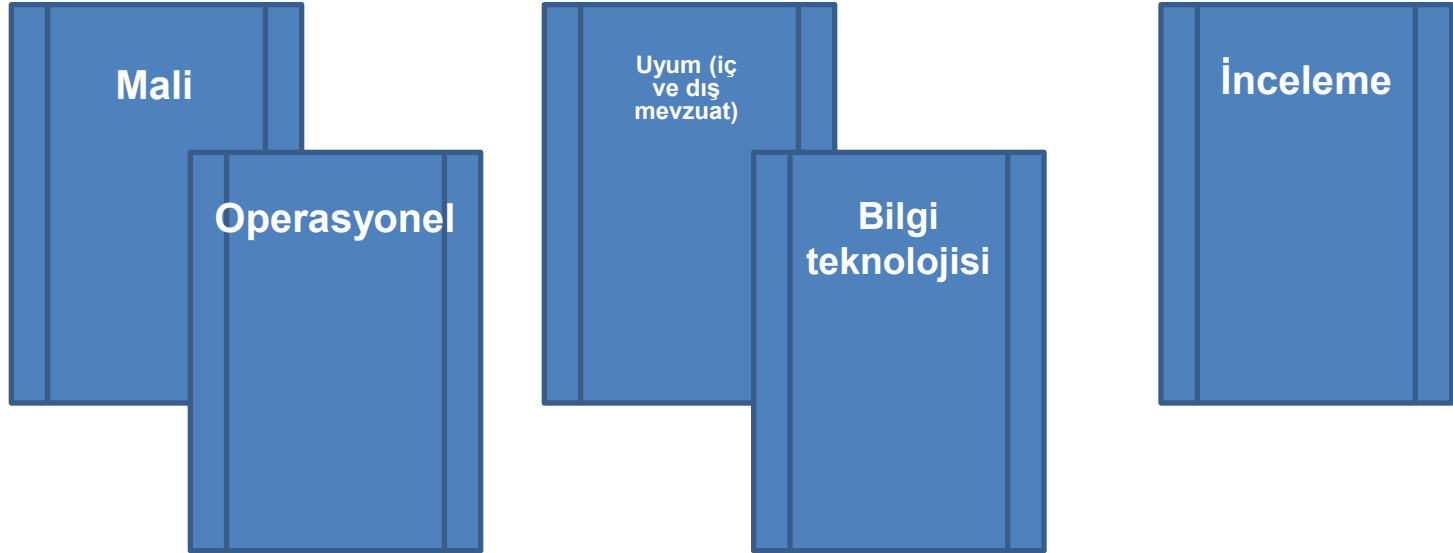
9 -İç denetim faaliyetinin performansı ve sağladığı katma değer ölçülmesini sağlayacak *değerlendirme göstergeleri* belirlenmelidir.

İç Denetim Teknikleri

Denetim tekniklerinin amacı, yeterli ve güvenilir sayıda denetim delili toplamak, denetlenen birim ile ilgili denetim görüşünü oluşturmaya yetecek bilgi ve kanaat sahibi olmaktır.

İç Denetim Çalışma ve Rapor Türleri

İç Denetçinin Özellikleri

Alan I: İç Denetimin Amacı

İç denetimin Amacı

Amaç beyanı,

**iç denetimin değerini anlamaları ve bu
değeri açıkça**

ifade etmeleri konusunda

**iç denetçilere ve iç denetim
paydaşlarına**

yardımcı olmayı hedefler

İç denetimin Amacı

İç denetim,

Yönetim Kuruluna ve Yönetime

bağımsız olarak,

risk temelli ve objektif güvence vererek,

tavsiyelerde bulunarak

ve öngörüler sunarak

kurumun

-değer yaratma,

-bu değeri koruma

-ve sürdürülebilir kılma

kabiliyetini güçlendirir.

5 İLKE

13 STANDART

ALAN II- Etik ve Profesyonellik (İLKE 1,2)

İLKE 1 DÜRÜSTLÜK

- Standard 1.1 Doğruluk ve Mesleki Cesaret
- Standard 1.2 Kuruluşun Etik Beklentileri
- Standard 1.3 Yasal ve Etik Davranış

İLKE 2 OBJEKTİF OLMA

- Standard 2.1 Bireysel Objektiflik
- Standard 2.2 Objektifliğin Korunması
- Standard 2.3 Objektifliğe İlişkin Bozulmaların Bildirilmesi

ALAN II- Etik ve Profesyonellik (İLKE 3,4,5)

İLKE 3 YETKİNLİK GÖSTERME

- Standard 3.1 Yetkinlik
- Standard 3.2 Sürekli Mesleki Gelişim

İLKE 4 AZAMİ MESLEKİ ÖZEN GÖSTERMEK

- Standard 4.1 Uluslararası İç Denetim Standartlarına Uyum
- Standard 4.2 Azami Mesleki Özen
- Standard 4.3 Mesleki Şüphencilik

İLKE 5 GİZLİLİLİĞİ KORUMAK

- Standart 5.1 Bilginin Kullanılması
- Standart 5.2 Bilginin Korunması

ALAN III- İÇ DENETİM FONKSİYONUNUN YÖNETİŞİMİ

3 İLKE

9 STANDART

ALAN III

İç Denetim Fonksiyonunun Yönetişi (İLKE 6,7)

İLKE 6 YÖNETİM KURULUNDAN ALINAN YETKİ

- Standart 6.1 İç Denetim İradesi
- Standart 6.2 İç Denetim Yönetmeliği
- Standart 6.3 Yönetim Kurulunun ve Üst Yönetimin Desteği

İLKE 7 BAĞIMSIZ KONUMLANMA

- Standart 7.1 Kurumsal Bağımsızlık
- Standart 7.2 İç Denetim Yöneticisinin Nitelikleri

ALAN III- İç Denetim Fonksiyonunun Yönetişi (İLKE 8)

İLKE 8 YÖNETİM KURULUNUN GÖZETİMİ

- Standart 8.1 Yönetim Kuruluyla Etkileşim
- Standart 8.2 Kaynaklar
- Standart 8.3 Kalite
- Standart 8.4 Dış Kalite Değerlendirmesi

ALAN III-
İç Denetim
Fonksiyonunun
Yönetişim
(Yönetim Kurulu-1-)

YÖNETİM KURULU'NUN TANIMI

- **Uluslararası İç Denetim Standartları**nın terimler sözlüğü, “**yönetim kurulu**” tanımını şu şekilde yapmaktadır. “Yönetişimle görevli en yüksek kademedeki organ.

Örneğin:

- Yönetim kurulu.
- Denetim komitesi.
- İdare kurulu veya mütevelli heyeti.
- Seçilmiş memurlardan veya siyasi atanmış kişilerden oluşan bir grup.
- İlgili yönetim fonksiyonları üzerinde yetkisi olan başka bir organ.

*/**

ALAN III- İç Denetim Fonksiyonunun Yönetişim (Yönetim Kurulu-2)

- Birden fazla **yönetişim organı** olan bir kurumda “**yönetim kurulu**”, iç denetim fonksiyonuna uygun yetki, rol ve sorumlulukları vermeye yetkili organ veya organları ifade eder.
- Yukarıdakilerin hiçbirisi mevcut değilse, “**yönetim kurulu**”,
 - ❖ Kurumun **en üst düzey yönetim organı** olarak hareket eden **grup veya kişiye** atıfta bulunacak şekilde
- **okunmalıdır.**
- **Örnekler** arasında **kurumun başkanı ve üst düzey yönetim** yer alır.

İç Denetim Komitesi

- Ülkemizde SPK ve BDDK düzenlemeleri ile uygulaması başlatılmıştır.
- Denetim komitesi, **fiili olarak denetim yapan bir organ değildir.**
- Denetim faaliyetleri ile ilgili **doğrudan sorumlulukları bulunmamaktadır.**
- Denetim komitesi, iç ve dış denetim sürecinin uygulama etkinliğini, katma değerini, muhasebe, mali raporlama ve iç kontrol ile ilgili iç sistemlerin işleyişi ve yeterliliğini yönetim kurulu adına gözetmekle sorumludur.
- Denetim komitesi yönetim kurulu tarafından oluşturulur. **Denetim komitesi üyelerinin icrai görevi bulunmamalıdır.**
- Görev, yetki ve sorumluluklarını açık şekilde tanımlayacak **bir yönetmeliğinin bulunması gerekir.**

İç denetim ile Denetim Komitesi İlişkisi

- Denetim Komitesi (DK) ve iç denetçinin **amaçları ortak** olup; yönetimdeki yanlışlıkları ve yolsuzlukları önlemeye çalışmaktır.
- DK'nin, **iç denetimi gözlemleme sorumluluğu** bulunmaktadır.
- DK, **iç denetime destek** olmalıdır.
- İç denetçinin **bağımsızlığının ve örgütteki statüsünün artırılmasına katkıda** bulunmalıdır.
- İç denetim ve DK arasındaki ilişki, organizas-yonun “**hesap sorulabilir hale gelmesine**” yardımcı olmalıdır.

BÖLÜM IV-İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi

ALAN IV- İÇ DENETİM FONKSİYONUNUN YÖNETİMİ

4 İLKE

16 STANDART

ALAN IV

İç Denetim Fonksiyonunun Yönetimi (İLKE 9, 10)

İLKE 9 STRATEJİK PLANLAMA

- Standart 9.1 Yönetişim, Risk Yönetimi ve Kontrol Süreçlerinin Anlaşılması
- Standart 9.2 İç Denetim Stratejisi
- Standart 9.3 Metodolojiler
- Standart 9.4 İç Denetim Planı
- Standart 9.5 Eşgüdüm (Koordinasyon) ve İtimat

İLKE 10 KAYNAKLARIN YÖNETİMİ

- Standart 10.1 Mali Kaynakların Yönetimi
- Standart 10.2 İnsan Kaynakları Yönetimi
- Standart 10.3 Teknolojik Kaynaklar

ALAN IV
İç Denetim Fonksiyonunun Yönetimi
(İLKE 11, 12)

İLKE 11 ETKİLİ İLETİŞİM KURMAK

- Standart 11.1 Paydaşlarla İlişki Kurma ve İletişim
- Standart 11.2 Etkili İletişim
- Standart 11.3 Sonuçların İletilmesi
- Standart 11.4 Hata ve İhmaller
- Standart 11.5 Risklerin Kabul Edildiğinin İletilmesi

İLKE 12 KALİTEYİ ARTIRMAK

- Standart 12.1 İç Kalite Değerlendirmesi
- Standart 12.2 Performans Ölçümü
- Standart 12.3 Görev Performansının Gözetimi ve İyileştirilmesi

ALAN V- İÇ DENETİM HİZMETLERİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

3 İLKE

15 STANDART

ALAN V

İç Denetim Hizmetlerinin Gerçekleştirilmesi (İLKE 13)

İLKE 13 GÖREVLERİN ETKİLİ ŞEKİLDE PLANLANMASI

- Standart 13.1 Görevle İlgili İletişim
- Standart 13.2 Görev Risk değerlendirmesi
- Standart 13.3 Görev Hedefleri ve Kapsamı
- Standart 13.4 Değerlendirme Kriterleri
- Standart 13.5 Görev Kaynakları
- Standart 13.6 Görev İş Programı

ALAN V

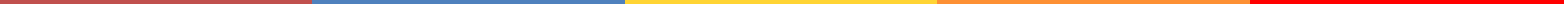
İç Denetim Hizmetlerinin Gerçekleştirilmesi (İLKE 14,15)

İLKE 14 GÖREV KAPSAMINDAKİ İŞLERİN YÜRÜTÜLMESİ

- Standart 14.1 Analiz ve Değerlendirme İçin Bilgi Toplanması
- Standart 14.2 Analizler ve Potansiyel Görev Bulguları
- Standart 14.3 Bulguların Değerlendirilmesi
- Standart 14.4 Tavsiyeler ve Eylem Planları
- Standart 14.5 Görev Sonuçları
- Standart 14.6 Görevlerin Kayıt Altına Alınması

İLKE 15 GÖREV SONUÇLARININ RAPORLANMASI ve EYLEM PLANLARININ İZLENMESİ

- Standart 15.1 Nihai Görev Raporu
- Standart 15.2 Tavsiyelerin ve Eylem Planlarının Uygulandığının Teyit Edilmesi

ULUSLARARASI MESLEKİ UYGULAMA ÇERÇEVELERİ HAKKINDA

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi Hakkında (Açıklama-1)

Çerçeve, bir disiplin veya meslek için yararlı olan bir **bilgi bütünü**nün

- tutarlı bir şekilde geliştirilmesini,
- yorumlanmasını ve
- uygulanmasını kolaylaştıran

yapısal bir plan ve tutarlı bir sistem sağlar.

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi (UMUÇ)®, İç Denetçiler Enstitüsü tarafından iç denetimin mesleki uygulaması için yayımlanan yetkili bilgi bütünü

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi Hakkında (Açıklama-2)

UMUÇ, mevcut iç denetim uygulamalarını ele alırken, uygulayıcıların ve paydaşların küresel olarak farklı ortamlarda ve farklı amaçlara, büyüklüklere ve yapılara sahip kurumlarda yüksek kaliteli iç denetim için süregelen ihtiyaçlara esnek ve duyarlı olmalarını sağlar.

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi

The IPPF Evolution

2017

International Professional
Practices Framework

2024

International
Professional Practices
Framework®
(IPPF)

-
- Yeni Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi[®],
 - Uluslararası İç Denetim Standartları[™],
 - Konu Bazlı Gereklilikler ve
 - Küresel Rehberlerden

oluşmaktadır.

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi Hakkında-Zorunlu Hususlar-1- İç Denetim Standartları

Uluslararası İç Denetim Standartları, Konu Bazlı Gerekliliklerle birlikte zorunlu hususlardır. İç denetimin dünya çapındaki mesleki uygulamalarına rehberlik eder ve iç denetim fonksiyonunun kalitesini değerlendirmek ve yükseltmek için bir temel oluşturur.

Standartların merkezinde, etkili iç denetim yapılmasını sağlayan 15 yol gösterici ilke yer alır. Her bir ilke,

- Gereklilikleri,
- Uygulamaya İlişkin Hususları ve
- Uyum Kanıtı Örneklerini

içeren standartlarla desteklenir. Bu unsurlar birlikte, iç denetçilerin ilkelere ulaşmalarına ve İç Denetimin Amacını yerine getirmelerine yardımcı olur.

Zorunlu Hususlar-2- KONU BAZLI GEREKLİLİKLER

Konu Bazlı Gereklilikler (1)

- **Konu Bazlı Gereklilikler**, **zorunludur** ve gerekli uygulamalar için temel yetkiyi sağlayan **Uluslararası İç Denetim Standartları ile birlikte kullanılmalıdır.**
 - **Konu Bazlı Gereklilikler**, belirli risk konularının denetlenmesi için
 - **asgari bir temel belirleyerek**
- iç denetçiler için **açık beklentiler ortaya koyar.**

Konu Bazlı Gereklilikler (2)

- Kurumun risk profili, iç denetçilerin
 - konunun ilave yönlerini de dikkate almalarını gerektirebilir.
- Konu Bazlı Gerekliliklere uyum,
 - iç denetim hizmetlerinin yürütülmesindeki tutarlılığı artıracak ve
 - iç denetim hizmetlerinin ve sonuçlarının kalitesini ve güvenilirliğini geliştirecektir.
- Nihayetinde, Konu Bazlı Gereklilikler
 - iç denetim mesleğini kalitesini çok artırır.

Konu Bazlı Gereklilikler (3)

- **İç denetçiler**, **Uluslararası İç Denetim Standartlarına** uygun olarak **Konu Bazlı Gereklilikleri** uygulamak **zorundadır**.
- **Konu Bazlı Gerekliliklere** uyum, **güvence hizmetleri** için **zorunludur** ve **danışmanlık hizmetleri** için **tavsiye edilir**.
- **Konu Bazlı Gereklilik**, **aşağıdaki durumlardan** biri olduğunda **uygulanabilir**:
 - İç denetim planındaki **bir görevin konusu bahsedilen konu** olduğunda.
 - Bir görev **gerçekleştirilirken** söz konusu konu **tespit edildiğinde**.
 - Orijinal iç denetim planında **yer almayan bir görev talebinin** konusu **bahsedilen konu** olduğunda.

Konu Bazlı Gereklilikler (3)

- **Konu Bazlı Gereklilikteki** her bir gerekliliğin **uygulanabilirlik** açısından değerlendirildiğine dair **kanıtlar belgelenmeli** ve **saklanmalıdır**.
- **Tüm gereklilik maddeleri** her görev için **geçerli olmayabilir**; gereklilikler hariç tutulursa, **gerekçesi** belgelenmeli ve saklanmalıdır.
- **Konu Bazlı Gerekliliklere uyum** zorunludur ve **kalite değerlendirmeleri** sırasında **dikkate alınacaktır**.

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi Hakkında

Tamamlayıcı Hususlar (Küresel Uygulama Kılavuzları)

TAMAMLAYICI HUSUSLAR (1)

- **Küresel Uygulama Kılavuzları**, aşağıdaki konularla ilgili ayrıntılı yaklaşımlar, adım adım süreçler ve örnekler sunar:
 - Güvence ve danışmanlık hizmetleri.
 - Görev planlaması, performans ve iletişim.
 - Finansal hizmetler.
 - Dolandırıcılık ve yaygın riskler
 - İç denetim fonksiyonunun strateji ve yönetimi
 - Kamu Sektörü,
 - Sürdürülebilirlik

Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçeveleri Hakkında

Tamamlayıcı Hususlar (Küresel Teknoloji Denetim Kılavuzları)

TAMAMAMLAYICI HUSUSLAR (3)

- **Küresel Teknoloji Denetim Kılavuzları (GTAG®)**, denetçilere bir kuruluşun

- bilgi teknolojisi ve
- bilgi güvenliği riskleri ve kontrolleriyle

ilgili

güvence veya danışmanlık hizmetleri sunmaları için

gerekli bilgiyi sağlar.

İç Denetimle İlgili Uluslararası ve Ulusal Kuruluşlar

The Institute of Internal Auditors (IIA)

- 1941 yılında ABD’de kurulmuş olan IIA (Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü) iç denetim mesleğinin dünya çapında faaliyet gösteren en büyük meslek örgütüdür.
- ‘Paylaşarak İlerlemek’ mottosu ile IIA, meslekteki tek otorite olarak 2024 yılında 83. yılını kutluyor.
- IIA, mesleğin küresel sesi olarak mesleğin tanıtımı, eğitim, sertifikasyon, araştırma konularında dünya çapında lider kurum durumundadır. www.theiia.org

İç Denetimle İlgili Uluslararası ve Ulusal Kuruluşlar (2)

The European Confederation of Institutes of Internal Auditing

- 1982 yılında kurulan ECIIA (Avrupa İç Denetim Enstitüleri Konfederasyonu) iç denetim mesleğinin Avrupa kıtasında yer alan 32 üye ülkesi için en üst meslek örgütüdür.
- ECIIA'nın amacı, iç Denetim mesleğini, Avrupa Birliği içinde ve ECIIA üye ülkeleri dahilinde IIA'nın küresel mesleki standartları ve etik kuralları çerçevesinde özel ve kamu sektörü için desteklemek ve benimsemektir.
www.eciia.org

İç Denetimle İlgili Uluslararası ve Ulusal Kuruluşlar (3)

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE)

- Türkiye İç Denetim Enstitüsü, 19 Eylül 1995 tarihinde Türkiye’de uluslararası standartlarda mesleki gelişim ve paylaşım platformu oluşturmak, meslekle ilgili değişimi ve geleceği yönetmek için ulusal ve uluslararası düzeyde mesleki örgütlenmeyi sağlamak amacıyla kurulmuştur.
- TİDE, üyelerine ve iç Denetçilere eğitim, sertifikasyon, mesleki konferanslar ve yayınlar yoluyla mesleki alanda birçok hizmet sunmaktadır. TİDE, IIA ve ECIIA üyesidir. www.tide.org.tr

Mesleki Sertifikasyonlar

- Dünya genelinde Uluslararası İç Denetim Enstitüsü (IIA) tarafından verilen sertifikalar standart eğitimlerden sonra verilen “eğitim sertifikaları” olmayıp uluslararası alanda geçerli unvan sertifikalarıdır.
- Burada söz konusu olan, eğitim, tecrübe, karakter, sınavda başarı gibi şartlar yerine getirildikten sonra ispatlanan yetkinliğin unvan olarak ismin yanında taşıma yetkisinin verilmesidir.
- Sözkonusu sertifikalardan başlıcaları;
 - Uluslar arası İç Denetçi (Certified Internal Auditor - CIA),
 - Kontrol Özdeğerlendirme Uzmanı (Certification in Control Self Assessment - CCSA),
 - Uluslararası Mali Hizmetler Denetçisi (Certified Financial Services Auditor - CFSA),
 - Uluslararası Kamu Denetçisi (Certified Government Auditing Professional - CGAP)
 - Risk Yönetimi Güvencesi Sertifikası (Certification in Risk Management Assurance - CRMA)

Mesleki Sertifikalar (İç Denetçi Unvanı (Certified Internal Auditor - CIA))

- İç Denetçi Unvanı (Certified Internal Auditor - CIA) , iç denetçiler için uluslararası geçerliliği olan tek sertifikadır ve bireylerin iç denetim alanında profesyonelliklerini gösterebildikleri bir ölçüttür.

Mesleki Sertifikalar

(Kontrol Özdeğerlendirme Uzmanı

(Certification in Control Self Assessment - CCSA) unvanı,

- Kontrol Özdeğerlendirme Uzmanı (Certification in Control Self Assessment - CCSA) unvanı, CSA (Kontrol Özdeğerlendirme) uygulayıcıları için saygın bir sertifikadır. CCSA, bir adayın önemli CSA temelleri, süreçleri ve risk, kontroller ve iş hedefleri gibi ilgili hususlardaki bilgisini ölçer. Bireylerin bu alandaki kapsamlı mesleki bilgilerini ortaya koydukları bir ölçüttür.

Mesleki Sertifikalar

(Uluslar arası mali Hizmetler Denetçisi- Certified Financial Services Auditor - CFSA)

- Uluslararası Mali Hizmetler Denetçisi (Certified Financial Services Auditor - CFSA), bireyin bankacılık, sigortacılık, menkul kıymetler ve mali hizmetler gibi sektörlerdeki Denetim ilke ve usullerine ilişkin bilgilerini ölçer. Adaylar, mevcut meslek alanlarını dikkate almaksızın, sınava girerken bu dallardan herhangi birini seçebilir. CFSA, mali hizmetler Denetimi uygulayıcıları için saygın bir serti-fikadır.

Mesleki sertifikalar

(Uluslararası Kamu Denetçisi

(Certified Government Auditing Professional - CGAP)

- Uluslararası Kamu Denetçisi (Certified Government Auditing Professional - CGAP) sertifika programı özellikle, kamu sektörünün örneğin federal / ulusal, eyalet / şehir, yerel, yarı resmi veya kraliyet otoritesi gibi her kademesinde çalışan denetçiler için tasarlanmıştır. Adayı bu zahmetli alanda karşılaşılabileceği pek çok zorluk için hazırlayarak vasıflı kılan üstün bir mesleki ehliyettir.

Mesleki Sertifikalar

(Risk Yönetimi Güvencesi Sertifikası

(Certification in Risk Management Assurance – CRMA)

- Risk Yönetimi Güvencesi Sertifikası (Certification in Risk Management Assurance –CRMA) CRMA sertifikası iç denetçiler ve risk yönetimi güvencesi ile ilgilenenler için tasarlanmıştır. CRMA sertifikasını almak Risk yönetimi ve yönetim ile ilgili temel iş süreçle-rine yönelik güvence vermek, Risk ve risk yönetimine ilişkin kavramlar hakkında yönetimi ve Denetim komitesini bilgilendirmek, Stratejik kurumsal risklere odaklanmak, Kurumunuza değer katmak alanlarındaki yeteneklerinizi sergilemenizi sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- *UMUÇ (Uluslararası Mesleki Uygulama Çerçevesi) 2024*
- *İç Denetime Genel Bir Bakış (İSMMMÖ Nisan 2015)*